

Warszawa, 02 października 2022

Alkohol po pandemii – jak zmienił się model konsumpcji

Wyniki badań *Zmiana profilu konsumpcji napojów alkoholowych w Polsce w trakcie i po pandemii*¹ zrealizowanych przez firmę SW Reaserch, wg protokołu badawczego przygotowanego przez zespół: Daniel Pankowski, Kinga Wytrychiewicz-Pankowska, pod kierunkiem prof. dr. hab. Andrzeja M. Fala.

Do częstszego picia alkoholu w okresie lockdownu w porównaniu z okresem przed pandemią przyznało się 15 proc. respondentów zbadanych przez SW Research² w sierpniu br. Taki sam odsetek wskazał częstsze picie alkoholu obecnie w porównaniu z okresem pandemicznej izolacji. Badanie potwierdza dane publikowane przez OECD³ na temat zwiększonej konsumpcji alkoholu w okresie dwóch lat pandemii, szczególnie wśród konsumentów, którzy już przed pandemią pili nadmiernie i ryzykownie. Badacze wskazują, że negatywne zachowania związane z piciem alkoholu utrwały się i są obserwowane również obecnie, jak tzw. *binge drinking* i rosnące spożycie napojów spirytusowych.

Blisko dwa lata pandemii i społecznej izolacji wpłynęły na ilość i sposób konsumpcji alkoholu. Dane OECD⁴ wskazują na wzrost sprzedaży alkoholu w latach 2020-2021 vs 2019, pomimo okresowego zamknięcia gastronomii. Zwiększona konsumpcja alkoholu została przede wszystkim zaobserwowana w grupach konsumentów, którzy już przed pandemią pili nadmiernie i ryzykownie. Czy negatywne zjawiska dotyczące picia alkoholu utrzymały się również po pandemii i w jakim stopniu? Odpowiedzi na to pytanie udzielają wyniki badania *Zmiana profilu konsumpcji napojów alkoholowych w Polsce w trakcie i po pandemii* zrealizowanego przez SW Research w sierpniu br., na ogólnopolskiej próbie dorosłych respondentów.

Model picia alkoholu zmienił się na bardziej ryzykowny

Porównując czas przed pandemią oraz okresy lockdownu można zauważyć wzrost odsetka respondentów deklarujących, że w czasie izolacji w ogóle nie sięgali po napoje alkoholowe (22 proc. vs. 16 proc. przed lockdownem). Obecnie do niepicia alkoholu przyznaje się 18 proc. respondentów, a więc deklarowana liczba abstynentów zmalała o 4 p.p. Osoby badane deklarują rzadsze niż przed pandemią spożywanie piwa. Spożycie wódki oraz wina spadło w czasie lockdownu, po czym wróciło do wcześniejszego poziomu.

W badaniu wykorzystano test AUDIT (Test Rozpoznawania Problemów Alkoholowych), aby dokładniej przyjrzeć się modelowi picia alkoholu przez osoby, które wypijają co najmniej 6 standardowych jednostek alkoholu (SJA) przy jednej okazji.⁵ Wypijanie takiej ilości alkoholu dziennie jest uznawane za picie szkodliwe i ryzykowne. Odsetek badanych, którzy w czasie pandemii pili minimum 6 SJA przy jednej

¹ SW Research: Zachowania konsumentów wobec alkoholu, badanie CAWI, N=1040, sierpień 2022.

² Raport z badania dostępny na <https://www.ptzp.org/pl/>

³ OECD: The effect of COVID-19 on alcohol consumption, and policy responses to prevent harmful alcohol consumption, maj 2021

⁴ OECD: The effect of COVID-19 on alcohol consumption, and policy responses to prevent harmful alcohol consumption, maj 2021

⁵ SJA – standardowa porcja alkoholu: 1 SJA to 10g czystego alkoholu. 1 SJA jest zawarty w: 250 ml piwa 5%, 100 ml wina 12%, 30 ml wódki 40%.

okazji co najmniej raz w tygodniu wzrósł do 17 proc. i utrzymał się po pandemii na niemal tym samym poziomie (16,5 proc.). Co dziesiąty badany przyznał, że obecnie z powodu picia alkoholu zaniedbuje swoje obowiązki – to więcej osób niż w pandemii (9,2 proc.) i zdecydowanie więcej niż przed 2020 rokiem (7,6 proc.). Zwiększyło się również zjawisko porannego picia alkoholu po intensywnym picu poprzedniego dnia – przed pandemią takie sytuacje miały miejsce co najmniej raz w tygodniu w przypadku 6,3 proc. respondentów, obecnie przyznaje się do tego typu zachowań ponad 9 proc. badanych Polaków. Blisko 12 proc. badanych przyznaje, że ich bliscy są zaniepokojeni ilością wypijanego przez respondentów alkoholu i sugerują im, by ograniczyli picie. To o niemal 3 p.p. więcej niż przed pandemią.

Polacy piją coraz więcej mocnych alkoholi

Dane Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA), (wcielonej od 2022 roku do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom), od lat pokazują, że szkodliwa konsumpcja alkoholu dotyczy 18,6 proc. Polaków – 11,3 proc. pije ryzykownie (od 6 do 12 litrów czystego etanolu rocznie), a 7,3 proc. nadużywa alkoholu (ponad 12 litrów etanolu rocznie). W jakim stopniu pandemia koronawirusa wpłynęła na zmianę tych statystyk, biorąc pod uwagę, że nastąpiły zmiany w modelach picia alkoholu oraz zmieniły się ilości konsumowanych rodzajów alkoholu?

Według PARPA statystyczny Polak wypił w 2021 więcej niż dotychczas wina i miodów, więcej wyrobów spirytusowych, a mniej piwa. *De facto* w ubiegłym roku w Polsce zanotowano najwyższe od pierwszej połowy lat 90. spożycie alkoholi mocnych i najniższe od ponad 10 lat spożycie piwa. Udział napojów spirytusowych w strukturze spożycia napojów alkoholowych, w przeliczeniu na czysty alkohol, wyniósł w 2021 roku rekordowe 39,2%⁶. Tak wysokich wskaźników dla alkoholi mocnych PARPA nie zanotowała ani razu od kiedy publikowane są analizy, czyli od ponad 20 lat.

Statystyki GUS wskazują, że średnie roczne spożycie napojów alkoholowych na 1 mieszkańca, w przeliczeniu na 100% alkoholu w 2021 nieznacznie wzrosło (9,7 litra w roku 2021 vs. 9,62 litra w roku 2020). Wzrosty spożycia są widoczne przede wszystkim w kategorii wyrobów spirytusowych – 10 lat temu statystyczny Polak wypijał 3 litry 100% alkoholu pod postacią wyrobów spirytusowych i 5,46 litra 100% alkoholu pod postacią piwa. W ubiegłym roku wartości te wynosiły 3,8 litra dla alkoholi mocnych i 5,1 litra dla piwa. Wzrost spożycia wyrobów spirytusowych obserwujemy na przestrzeni ostatnich kilku lat. Może to oznaczać, że Polska wraca do wódczanego modelu konsumpcji alkoholu, co jest złym prognozą dla walki z ryzykownym i nadmiernym picciem.

---

⁶ <https://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki>